

in narodne pravice. — Dne 5. prosinca 1893 je bila volitev občinskega predstojništva. Za župana je bil izvoljen obče spoštovani g. Ferdinand Roš. Ta izvolitev je vse navdušila, ne samo posestniki, ampak tudi rudokopi se te volitve veselijo. Opomniti je, da so tudi ženske v Trbovljah večji del že narodno konservativno prebujene. Živela slovenska občina Trboveljska!

Iz Ljubljane. (Oklic!) V prošlih treh vekih rodilo se je narodu našemu lepo število znamenitih mož, ki so vsestransko delovali na širnem polju kulturnem, toda žal, pozabljeni so danes skoro do cela. Večina teh slovenskih velikanov, tako duhovnikov, kakor posvetnikov, ki imajo za splošno omiko ogromnih zaslug, ne poznamo dandanes niti po imenu, kaj se po njih delovanju! Da se imena vsaj nekaterih teh veljakov otmejo popolnej pozabljivosti, namerjata podpisana izdati živopise sto, ali celó več, znamenitih tacih rojakov, ter imata v to svrhu nabranega precej in obširnega gradiva. Delo, ki bi izhajalo v nedoločeni rok, v zvezkih, štiri tiskane pole obsezajočih — prvi nekako o velikej noči — dičile bi tudi pojedine slike. Cena zvezku, ki bi bila plačati precej po vsprejemu prvega in vsacega sledečega snopiča bila bi s poštnino vred: 35 kr. Delo izide le, ako se javi vsaj toliko naročnikov, da se pokrijejo tiskovni troški. Zatorej najvljudneje pozivljava razumnštvo slovensko, i knjižnice župnijske, šolske in učiteljske, da se izvolé v obilnem številu naročiti na to delo ter javiti se v to z dopisnico pod naslovom: Fran Podkrajšek, pošta Sava (Dolenjsko).

Fridolin Kavčič, Fran Podkrajšek.

Iz Ribnice. (Odgovor.) Ni mogoče, da bi se naši ljudje, kakor se Vam piše izpred Velike kape, kar čez noč spreminjali, posebej pa še stavimo precej na krepke značaj ondi napadenega narodnjaka, kateri uživa med našim ljudstvom splošno spoštovanje in ljubezen. Da ni — in ne bo — kedaj »materi Slavi« nasproti deloval, vemo in smo prepričani iz tega, ker nam je ob volitvah vselej najizdatneje pomagal, kakor tudi je naše »Bralno društvo« vedno krepko podpiral in vsikdar kot Slovenec in narodnjak se skazoval. V »šulferajnski koš« pa nam ni treba skočiti dokler imamo doma dosti revnih otrok, za katere je pred letom daroval omenjenih 10 gid., ne pa za nemški »šulferajn«. To je vendar razloček, kakor noč in dan, zato naj nam g. dopisnik ne zameri, če ga lepo opominjamo, naj se drugikrat preje o resnici prepriča, predno poroča v javnost neresnico. Jednako je omenjeni daroval s tovarišem novemu »strelskemu društvu« podporo zato, ker je imenovanega društva čisti dohodek namenjen revnej šolske mladini. Tukaj nam torej ni treba spreobračati in vabiti »zguljene ovce« nazaj v domači hlev, pač pa bi takšno ovco našel drugje. Mislim namreč nekega »zagrizenega« naprednjaka, kateremu so naši Slovenci bili še preveč pohlevni, zato je raje ob volitvah šel ponujati se — nasprotnikom — ali škoda, še ti so ga zavrgli. Takšne »ovce« naj g. dopisnik v prihodnje vabi v hlev spoznanja, prej omenjeni narodnjak pa bo že brez njega vedel pravo pogoditi. — Nam je seveda ljubo, če se popravi brzo krivica in zahvalimo Vas za to, a prosimo, da še poveste, kaj je s tisto žensko podobo? Če je taka, kakor se nam je opisala, mora g. župan jo odstraniti ali pa — c. kr. žandarji: pošten človek pa ne more biti ud društva, katero ima tako »bandero«. Uredn.

Od Braslovč. (Veseli napredek — vesela prihodnost.) Na novega leta popoldan je bil občni zbor našega bralnega društva. V lepem številu smo se zbrali udje v bralni sobi g. J. Prislana. Prišlo je tudi nekaj novih udov, a nekaj, kakor se je slišalo, ima jih še pristopiti. Nismo se nadejali tako vesele vdeležbe, kakor se je to zgodilo. Počastili so na tudi vlč. g. dekan

Matija Stoklas in č. g. kaplan Franc Pečnik. Najprej je bil pregled računa, in stanja društva v tekočem letu; potem se je vplačala udnina in so se naročili časniki za prihodnje leto. Naročilo se je pa: »Slov. Gospodar« (5 istisov), »Mir« (2 iztisa), »Domoljub« (2 iztisa), »Domovina« (1 iztis), »Dom in Svet« (1 iztis), »Zgodnja Danica« (1 iztis), »Kmetovalec« (2 iztisa), »Cvetje« (1 iztis). Število udov se ne dá še sedaj določiti, ker še jih pristopi, kakor sem prej rekel, večje število in potem se bode še tudi kakov časopis tako naročil. Veselo je to znamenje in vesel napredek društva. Daj Bog, da bi vrlo društvo vedno bolj napredovalo, nam v veselje in ponos, nasprotnikom našim pa v strah in jezo. Vrl korak se je storil naprej in ni se treba bati, da bi društvo razpadlo, če pojde vedno tako naprej, bode jedenkrat močen steber in mogočen zid, na katerega se bomo s ponosom ozirali — čast, slava in ponos Braslovškega trga. Tedaj le zraven, kdor še ni ud; »z združenimi močmi!« Konečno je imel novoizvoljeni gosp. tajnik lep in navdušen govor; spodbujal je z živo besedo društvenike in v nemal za dobro reč. Pokazal nam je v jasni besedi, kam bi prišli če bi brez duhovnikov in v protikrščanskem duhu ravnali! Kot jasen izgled nam je pokazal neko društvo, ki je brez duhovnikov ustanovljeno in po liberalnem duhu in časnikih delujoče na žalostnem koncu. Oklenimo se tedaj naše častite duhovščine, naše svete vere in katoliške cerkve in vesela pa srečna bo naša bodočnost! Naposled je zahvalil gg. duhovnike za njih vdeležbo. Bodi jim pa tudi na tem mestu izrečena najsrčnejša zahvala za njih dosedanjo in v prihodnje nam obljubljeno podporo in pomoč in za vse njihov trud, s katerim si prizadevajo društvo povzdigniti. S tem je bilo zborovanje zaključeno. Bog naj živi častito duhovščino. Bog živi vrlega tajnika društva. Bog živi bralno društvo Braslovsko in vse njegove ude mnoga leta, naj jih Bog živi! F. Kresnik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. Državni zbor se snide v prihodnji torek ter se posvetuje na dalje o proračunu za leto 1893. Besedovanja bode pa na novo in več, kakor ga je treba, stvar pa ostane po celem, kakor se pač nastavlja pri ministrlih, tako pri stroških, kakor pri dohodkih. — Za vladno večino hodi neki trdo in nihče ne zna, pride-li grof Taaffe do nje, sicer pa nam ni veliko za-njo, saj bode taka, da ne dobi slov. ljudstvo od nje nič kaj prida. — Iz vseh kronovin so ces. namestniki te dni na Dunaji in pravi se, da slavijo 40letnico, kar stoji grof Taaffe v ces. kralj. službah in bil je več let ces. namestnik v Tirolah.

Štajarsko. Ker se dež. glavar, grof Wurmbrand, obnaša samosvesto, oblastno, daje se mu imé »vojvoda štajarski«, to pa mu ni dovolji in on celo trdi, da sta si s ces. namestnikom, baronom Kübeck, še vselej »na roko«. To je sicer mogoče, ali kdo se ne spominja njegove voznje po Savinjski železnici? — V Gradci je trgovec Grabner svojo štacuno visoko zavaroval, potem pa je nastal v njej požar, toda ognjegasci so bili kmalu prišli in so, brž na nevoljo trgoveca, pogasili ogenj, kajti mož si je štirikrat prebodel prsi z nožem. Če preživi svoje rane, dobi ga sodnija v roke. Mož je liberalac, kolikor ga je v koži.

Koroško. Nemski strelci bi radi v Celovec »zavezno streljanje« t. j. strelci bi od vseh stranij naj prišli v Celovec ter bi ondi nekaj dnij streljali. Kakor pa se

čuje, ne bode nič iz tega, kajti »drobiža« ni za to: v Brnu so imeli lani enako streljanje in preostalo jim je 60.000 fl. dolga in pa spomin, ne znamo pa, je-li ta vreden toliko denarja.

Kranjsko. V Ljubljani so osnovali »podporno društvo za obrtnike« in je bila to srečna misel. Na čelu društva so zanesljivi katoliški možje. Nas pa ne osolpne, če dobimo k malu novico, da osnuje tudi napredna stranka enako društvo. Pri Kranjcih je že tako in kaj čudo, če tudi tokraj Save niso »naprednjaki« mogli spati, dokler si niso pripravili orožja, da se lahko začne tudi pri nas bratomorska vojska! — Slov. gledišče bode v Ljubljani dne 22. januarja posebno sijajno, ker pride tje tudi več gospóde iz naše, štajarske dežele. Kdor premore lahko stroške, njemu brž ne bode žal, če se pridruži.

Primorsko. V Gorici je sicer redko kedaj snega, letos pa ga imajo ondi obilo. — V Ločniku pri Gorici imajo v kratkem občinske volitve, ravšajo pa se med seboj tudi ondi liberalci in katoliški možje. Liberalne nésnagè pač ne manjka nikjer, celo po vaséh človek naleti na-njo. — V Trstu bi radi laško vseučilišče in začetek je za-nj že storjen, kajti Nemeč-Lah, posl. Burgstaller, je daroval za-nj 100 fl. To pa je nekaj!

Hrvaško. Predvčeranjim je pričel sabor ali deželni zbor v Zagrebu svoje delovanje. Kaj bode sklenil, čemo videti a ni treba, da pričakuje človek Bog zna, kaj od njega! — Nadškof postane neki vendar-le korar Haudek: da je madjarska vlada za-nj, to nam ga opiše dovoljo.

Ogersko. Madjari ne dajo miru in čéjo, da svitli cesar napravi posebno skupino uradnikov na svojem dvorei — madjarski oddelek. Ne vemo, ali privoli svitli cesar v to, toliko pa je gotovo, da ga ni treba. — V državnem zboru se pretresuje načrt postave, ki prepové narejanje vina in se ve, da se bolj prodajanje. Največ tacega vina se prepravlja pa ravno v kletéh madjarskih judov in bode torej težko kaj iz te postave.

Vunanje države.

Rim. V nedeljo je bilo pri sv. očetu Leonu XIII. kacih 500 otrok iz mesta častit jim k njih »zlati škofovski maši«. Sv. oče so dali vsakemu otroku svetinjico za spomin. Jako ganljivo je bilo gledati toliko krdele nedolžnih otrok in sredi njih sivolasi starček, namestnik Kristusov!

Italija. Nova postava nalaga jako visoko kazen tistim, ki ne marajo poroke pred posvetno oblastjo in župnik, ki poroči take v cerkvi, pride še za to lahko v zapor. Tako hoče framasonstvo in brž ko ne mu obvelja v državnem zboru.

Francija. Stvari s »panamsko rabuko« stojé za republikance jako slabo, kajti največje glave republikancev so v vrsti onih, ki so dali svoje glase za — denar. Več prejšnjih in tudi nekaj sedanjih ministrov je krivih zločina in sedaj so odstopili ter ima minister Ribot sestaviti novo ministerstvo.

Anglija. Sedaj je že vendar-le gotov načrt za postavo, ki daje nekaj pravic katoliškim Ircem. Gladstone pa še mora vse sile napeti, če hoče, da mu načrt obvelja v ministerstvu in potem v državnem zboru. Ne smemo še po takem reči, da bode tudi iz načrta kedaj postava.

Nemčija. Volilni red se spremeni in sicer tako, da se delijo volilci v tri razrede in se ve, da se godi volitev po davkih in višji ko so davki, kar jih človek plača, v višjem je potem tudi razredu. V prvem bode najmanj volilcev, pa največ glasov in v zadnjem največ volilcev, pa najmanj glasov: tako je vse v redu! — V Württemberskem kraljestvu je treba večjih davkov in

sicer najbolj zavoljo vojaštva. Ljudje so nevoljni, toda pomagati si ne vedó, treba jim bode pač biti varčnim.

Rusija. Kjer ni prave vere, tam tudi ni pravice. V ruski državi imajo v dveh deželah Nemce, in sedaj dela tamošnja vlada na to, da se nemški otroci poučujejo samo v ruskem jeziku. To je krivica in obsodimo jo ravno tako, kakor obsodimo našo državo, ako slovenske otroke sili v nemške čevlje. Dobrega pa iz take sile ne more priti nikjer, tudi v mogočni Rusiji ne.

Rumunija. Kralj Karol nima otrok in vsled tega je njegov brat, princ Ferdinand, kedar do tega pride, njegov naslednik. Te dni je bila njegova poroka v nemškem mestu Sigmaringen z neko angleško princesinjo. Slovesnosti so bile pri tem velike, tudi nemški cesar je bil v pričo.

Srbija. Odkar je vlada v rokah liberalcev, izvršijo se tudi po vseh mestih volitve v občinske zastope za liberalce srečno. Povsod pa ne gladko, kajti v dveh, treh mestih so se volilci stepili do krvi. Sila ni mila.

Turčija. Sultan Murad ima zvite ministre in tako se izvije on večkrat iz hudih stisk. Tudi sedaj, ko nima denarja, da izplača vojaštvo in vojno odškodnino Rusom, napravili so tako, da dobijo vojaki nekaj plačila, Rusi pa imajo tolažbo, da kedaj dobijo denar in vendar so vsi s tem zadovoljni. Kako je bilo to mogoče, pa nam ni znano.

Afrika. V Egiptu so imeli gostijo in ženil se je strijec khedijev Muot paša. Celih osem dnij je trpelo gostovanje. Druge nesreče pa pri tem ni bilo.

Amerika. V Novem Yorku, v severni Ameriki, stavijo cerkev, kateri ne bode, kedar bode gotova, na svetu »glihe«. Tako velika in lepa bode — za 20 milj. dolarjev. Pridige bodo v njej lahko v enem času, vsaj v sedmerih jezikih. Vse v njej bode ameriškansko.

Za poduk in kratek čas.

Dolga nit, ali kako se je za Slovence potreben prostor dobil.

Pred tisoč tri sto leti je po naši domovini hudo vrelo. Med Savo, Dravo in Donavo so se poganjali divji, plena željni narodi, izmed katerih so se po svojej silovitosti Gepidi in Longobardi najbolj odlikovali. Leta 565 so pa bili Gepidi od Longobardov v krvavem boju premagani in popolnoma pokončani. Kunimund, kralj Gepidov, je namreč Alboinu, longobardskemu kralju, odrekel roko svoje cvetoče hčerke Rozamunde, ki tudi sama za silovitega ženina ni marala. Alboin je privihral vsled tega s svojimi Longobardi in je Gepide popolnoma potolkel, kralju Kunimundu je pa sam s svojo roko glavo odsekal. Potem je ukazal možgane iz odsekane glave vzeti in pa kožo z lobanje olupiti, črepinjo pa tako prirezati, da je bila skledici podobna. Rekel je, da si hoče iz Kunimundove črepinje narediti kozarec z zlatom okovan in pa o svečanostnih priložnostih iz njega piti. Kakor je divjak rekel, tako je tudi storil. To je bilo pač žalostno ženitovanje, katero je zdaj Alboin z ujeto Rozamundo obhajal. Vse se je treslo pred groznim Alboinom, tudi Rimci v rodovitni Italiji so pred njim trepetali. Zanašali so se le še na svoje trdno obzidje in pa na svojega slavnega vojvodo Narzesa, ki je pred nekoliko leti Gote popolnoma premagal, ko so se bili čez Alpe v Italijo privallili. Prišla je pa vmes zamera, iz zamere pa za Italijo strašna nesreča, ki je Rimcem vse upanje podrla.

Italija je spadala tedaj pod carigradskega cesarja Justina II. Njegovej ženi, cesarici Sofiji, je do Narzesa